

Redacția

Administrația

Cluj Reg. Maria 14
TELEFON 123Anunțurile se plătesc
în avansLibrăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

ROMÂNESC

Abonament:

Pe un an Lei 160—
Pe 1/2 an „ 80—
Pe 1/4 an „ 40—Pentru Străinătate:
Pe un an Lei 320—
Pe 1/2 an „ 160—
Pe 1/4 an „ 80—Pentru America
Pe un an 2 dolariManuscrisele
nu se înapoiază.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

ZIAR INDEPENDENT

Un exemplar 3 Lei.

Mișcarea studențimei în actualul ipostas

Se împlinesc aproape două luni, decând școlile și-au zăvorit ușile și decând tineretul studios s'a întors pentru odihnă la vetrele părințești. Studențimea universitară s'a dus spre satele de baștină, conduse de idealismul sfânt ce-l dă minților luminate slova cărții. Dar a dus în aceste sate studențimea și noul crez național, care conduce mișcarea tineretului de aproape doi ani.

Timpul călduros al verii este răgaz pentru odihnă. Vacanța școlară este răstimpul în care se plămădesc cunoștințele și când încolțesc în sufletul imaculat al studentului, idealuri noi pornite din toată profunzimea acestui suflet cinstit și curat. Este timpul de reculegere, de îmbărbătare și reconfortare sufletească și trupească. Vacanța pentru un tânăr studios este o necesitate imperativă.

Totuși, studenți răzleți cari vin pe la Cluj, aduc de prin sate știri îmbucurătoare. Studențimea universitară înțelege perfect chemarea zilei și nu se dă odihnei.

Plecați în satele întunecate, acolo unde domnește ignoranța, unde bântue bolile și unde alcoolismul face ravagii, studenții au luat în mână toiagul apostolatului și din învățăcei s'au transformat în învățători.

Spun studenții ce vin pe la Cluj, că cei duși de pe băncile Universității, în sate, nu cruță timpul pentru a se pune în fruntea mișcărilor regeneratoare.

Astfel țin conferințe duminica sătenilor, în care le arată necesitatea igienei sufletești și trupești, în care le evidențiază urmările dezastruoase ale alcoolismului și în care înfierează multele vicii ce-au ajuns o adevărată plagă națională. Studențimea universitară la sate, face educația elementului rural, așa cum a învățat-o, în școlile ce frecventează. Luminează și orientează țărănimea asupra mișcărilor politice din țară și asupra importanței reformelor noi, cari au pus în valoare țaria clasei țărănești.

Însă, studenții țin de a lor datorie sfântă, să facă cunoscut sătenilor și principiile pe care se bazează mișcarea națională universitară, care de doi ani, aproape agită tineretul nostru studios din întreaga țară.

Ei arată potrivit adevărului că ideea națională a încolțit de mult pe plaiurile românismului și că este sădită în însăși conștiința noastră națională. Că toți marii noștri înaintași au fost conduși de aceeași idee, care aduce cu sine întărirea și validitatea românismului. Că Grigore Alexandrescu,

Eminescu și V. Conta au scris pornind dela aceeași idee națională: unul caufând-o în poezie, altul îmbrăcând-o în haina doctrinei politice și al treilea dându-i un aparat științific întemeiat pe postulatele filosofiei moderne.

Astfel studențimea universitară la sate împărtășește mințile sătenilor cu variate învățături, cari aduc cu ele lumina mântuitoare. Și bătrânii sfătoși și tineretul impetuos la muncă din comunele noastre rurale, îmbrățișează cu tot dragul pe cei eșiți dintre ei cari le aduc frumusețea învățăturii.

M. D.

Situația grea a negustorilor

Toți comercianții din Cluj au fost supuși unei noi sarcini. Perceptoratul orașului i-a impus suplimentar la o dare de 20—30% din totalul chiriilor ce plătesc negustorii pe localurile unde au prăvălii.

Acest fapt nu aduce decât o scumpire a traiului deoarece negustorii vor fi obligați să ridice prețurile pentru a-și acoperi dările ridicate.

Pe piața toți comercianții sunt îngrijorați de această situație nouă creată în dauna bunului mers al comerțului.

Ce învățăm din viața lui Avram Iancu

În curând se va da sărbători cum se cuvine în locul de naștere, și acolo unde a murit, marele român Avram Iancu, acela care a luptat și cu arma și cu cuvântul pentru țărani din Ardeal.

Țăranii români din Ardeal erau iobagi, sau robi; ei nu aveau drepturi ca ceilalți locuitori din Ungaria, și erau asupriți rău și amar.

Avram Iancu nu a putut suferi această nedreptate, și de aceea îl întâlnim în 1848 în fruntea revoluției țărănești, și printre primii luptători ori de câte ori era vorba de-a apăra drepturile neamului său.

Avram Iancu s'a născut în satul Vidra de sus, și a învățat la școlile mai înalte din Târgu-Mureș. După ce s'a pregătit astfel bine pentru a fi de folos neamului, a venit la marea adunare din 1847 din orașul Cluj, unde, cu fruntea sus și ne fiindu-i frică de nimeni a strigat acolo: „Voesc libertatea neamului meu, sau mai bine, moartea!” Dar adevărata luptă o dădu Avram Iancu în 1848, unde nu se mulțumi numai cu vorba lui cuminte și înflăcărată, dar se puse în fruntea a zece mii de români din Munții Ardeneniști deja apus, români voinici, numiți Moși. În fruntea lor ei face mi-

nui și puterea lui e așa de mare încât împăratul nemțesc dela Viena, care nici el nu putea suferi pe Unguri, trimite oștirea lui Avram Iancu încurajări. Totuși ajutoarele date de Austriaci românilor, au fost mici, și nu le-au putut folosi căci dacă Nemții nu putea suferi pe Unguri, nu putea îngădui însă românilor, să devină prea tari așa că satele și orașele românești, fură pustiite de Unguri. Dar în 1849 ungurii sunt bătuți rău de români.

Din aceste puține cuvinte ce le spunem întru pomenirea marelui Avram Iancu, trebuie să învățăm două mari lucruri, și anume: întâiu, că românii noștri au avut în timpul vremii vitrege conducători inimoși, ca Avram Iancu și al doilea că ori decâte ori Românii s'au încrezut în străini au fost înșelați.

Nu mai ceace au făcut ei, prin puterile lor, prin jertfele și mințile lor, numai aceia a fost puternic și cu folos.

Avram Iancu nu a reușit să învingă pe Unguri, decât prin el însuși și nu cu ajutorul Nemților.

Dar Avram Iancu trebuie să fie pentru neamul nostru ca un sfânt, care ne-a dat pildă neasemănat de mare de iubirea lui de țară și de folosul pentru un neam, ca din mijlocul lui să iasă oameni ce-și dau viața pentru binele moșiei celei mari adică Patriei și neamului românesc. P. T.

Lupta contra alcoolului

?? Vezi ce face beutura dracului ??

Toate guvernele care s'au perindat la cârma țării după război au venit în numele consolidării. Cu toate acestea ea a rămas până astăzi o nădejde neimplinită. Dintre multele probleme ce cuprinde consolidarea, combaterea alcoolismului este fără îndoială de-o importanță cardinală. Totul ce s'a făcut pe acest teren nu iese din cadrul strămpt al pregătirii. Și-au spus cuvântul toți fruntașii bisericii, cerând o cât mai severă reglementare a desfacerii alcoolului. Dar guvernul, poate pentru a menaja interesele industriei alcoolului, au găsit de bine să perpetueze situația de până acum. Astfel lupta trebuie dusă cu vechile mijloace de luptă: Propaganda la sate prin graiul viu și scris.

La această operă dificilă Librăria Anca Cluj înțelege să-și dea tributul său. Prin editarea broșurei: *Vezi ce face beutura dracului* pune la îndemâna propagandiștilor un bogat material, ce poate fi utilizat cu folos la sate. Față de ce a apărut până acum în materia aceasta broșura *Vezi ce face beutura dracului* are un îndoit avantaj. Porneste dela fapte de actualitate, indicând noi mijloace de scuturare a jugului patimei. În al doilea rând prin limba pe înțelesul tuturor, în care e scrisă, prin numeroasele clișee și prețul redus de 5 lei, broșura *Vezi ce face beutura dracului* este predeterminată să intre în șirul cărților celor mai răspândite la sate.

Avram Iancu de: Dr. Silviu Dragomir

În publicația Casei Școlilor din București, a apărut zilele acestea o carte nouă și prețioasă „Avram Iancu” datorită dlui Dr. Silviu Dragomir profesor la Universitatea din Cluj.

În această lucrare studiază întregul proces de ascendență a personalității lui Avram Iancu, în rolul mare istoric ce-a jucat.

Din cartea dlui dr. Dragomir se desprind toate trăsăturile caracteristice ale eroului nostru național, în cadrul evenimentelor istorice ce l-au înconjurat. Este o lucrare necesară pentru edificare asupra rolului lui Avram Iancu, în pragul serbărilor de împlinire a 100 ani dela moartea eroului.

Ceva despre pâine

de: P. Roman, farmacist.

Ca aliment omenirii, în vechime pâinea a jucat un rol mai mare decât în prezent. Partea principală la mese era pâinea la Grecii vechi, acum s'a întrebuițează numai împreună cu alte alimente, și când cineva e redus numai la pâine goală, e considerat că trăește în mizerie, a ajuns la „pâine și apă”. Este știut că în perioada eroică, atleții să hrăneau numai cu două feluri de alimente: carnea friptă și cu pâine de grâu.

În vremea cea veche, pâinea era foarte mult prețuită. Homer zicea despre ea că e puterea bărbatului. În onoarea unui oaspe să punea prima dată la masă pâine; așa că pâinea e citată printre felurile de căpetenie a mâncării ce i-se puneau la Odiseu refugiindu-se în palatul lui Alkineus. Pentru susținerea vieții, întrebuițau și carnea, dar consumată singură denota felul de trai primitiv, a strămoșilor sălbatici ce trăiau din vânat. Când i-se adauga și pâine, însemna un pas înainte spre civilizație. Cea mai vestită în vremurile vechi în privința pâinei, era Atena. Spartanii serveau pâinea de grâu numai la ocazii deosebite la prânz. Solon a dispus ca acei cetățeni, cari trăiau pe socoteala Statului, să nu primească pâinea decât la sărbători mari.

În Roma republicană, fiecare gospodărie își avea pâinea pentru trebuințele proprii, nu să vindea la brutării în oraș. În clasele mai bine situate s'a păstrat obiceiul coacerii pâinei în casă. În aceste case, alături de bucătărie se afla și un cuptor, care se numea „pistrină” sau moară, fiindcă tot acolo se măcina și grâul. Până la căderea Romei brutarii se numiau și „pistores” — morari, deși aceste numiri erau de mult timp deosebite.

În Atena de obicei, pâinea nu se cocea acasă, ci se vindea de către femei, care să asemănau cu precupețele de acum.

Cu ocaziunea săpăturilor dela Pompei, s'a găsit un cuptor bine conservat în care erau câteva pâini carbonizate, putându-se citi numele brutarului.

În străinătate un exemplar 4 Lei.

Pâinele aceste aveau ca greutate un kg. și se putea rupe în 8 părți egale.

Asemenea modele se mai coc astăzi în Calalezia și Sicilia.

Cea mai veche pâine, despre care avem știință, e pâinea Asiriană, care a fost găsită mai acum câțiva ani, de un explorator Francez, era bine păstrată, dar tare ca piatra. Se presupune că a fost coaptă pe la anul 560 a. de Cristos. Era păstrată învălită în stofă într'un sarcofag închis ermetic. Una din cele mai mari curiosități din istoria pâinei, e pâinea aurită din Veneția.

În timpurile de înflorire ale acestei strălucite cetăți, când luxul se resfăța pretutindeni în țară, era obiceiul ca să se servească la masă pâinea cu coaja aurită.

Celebrul pictor Veronese a prins admirabil tabloul unor ospete care să dădeau la Veneția acum 3 sau 400 ani. Odată s'a dat un banchet înaintea lui Enrich III. al Franței, așa numit „banchetul de zahăr”. La acest banchet, fețele de masă, farfuriile, cuțitele, furculițele, chiar și pâinea, toate erau făcute din zahăr.

Popoarele Europene, se deosebesc foarte mult între ele, în ce privește consumarea pâinei. După o statistică ce e făcută de acum câțiva ani, cei mai mari consumatori de pâine, ar fi Francezii. Ei consumă de om aproape un kilogram pâine. În Scandinavia se consumă de locuitor abia 28 kilogr. (în Suedia și Norvegia). Explicarea e ușoară de înțeles. Înriurirea înprejurilor cllmei asupra alimentațiunii. În ținuturile friguroase, nu se preferă făina ca aliment, căci nu conține substanțe ce produc căldură în corp. La

o masă consumă în aceste țări 3-4 kilograme slănină de foca sau de balenă. În Rusia, cu toate că produce mult grâu, nu se reține pentru consumare proprie, decât 50 kilogr. pe an de cap, — în schimb preferă grăsimile sub orice formă.

S'a constatat o diferență curioasă între Spania și Portugalia în ce privește consumarea pâinei, cu toate că au aceeași climă. Spaniolul consumă pe an 215 kg. pâine, pe când portughezul numai 85 kg. În Ungaria țară agricolă în primul rând, locuitorul consumă $\frac{1}{2}$ kg. pe zi, în Austria abia $\frac{1}{4}$ kg. pâine pe zi, deși grăul să cultivă și în Austria.

În Anglia și America să poate socoti câte $\frac{1}{2}$ kg. de cap pe zi.

În timp de lipsă de grâu, să întrebuințeze tot felul de alte vegetale ca să-l înlocuiască. În Anglia în secolul 17, când recolta de grâu era proastă, se făcea pâine din napi uscați și măcinați, căror li-se adauga o cantitate egală de făină, dădea o pâine foarte gustoasă, stând o zi după coacere. Cu succes se întrebuințază și cartofii la facerea pâinei. În America să face pâine din orez, castane, mac etc. În tot timpul s'a întrebuințat fructele uscate, pulverisate, nuci, etc. ca surgate la făină, iar făina de banane care are un gust bun și hrănit, poate că va avea un mare viitor.

Tatarii și locuitorii din nordul Europei în loc de făină de grâu, întrebuințază la facerea pâinei, făina din pești uscați și măcinați. Locuitorul Laponei nu mănâncă nici odată pâine și nici un fel de făină, dar la fiecare masă consumă în schimb foarte multă grăsime și slănină de pește.

— În cercurile politice s'a răspândit știrea că dl primminstru Ionel Brătianu cu ocaziunea serbărilor lui Avram Iancu va adresa o invitație pentru unirea tuturor puterilor politice. Aceasta ar însemna că dl primminstru are bunăvoința de a uni partidele în interesul bunului mers la guvernarea țării.

— Camerele de comerț din întreaga țară va ține în 7-9 Septembrie la Oradea-Mare un congres general.

— Școala superioară de comerț de băeți din Cluj. Se aduce la cunoștința celor interesați, că înscrierile în cursul Comercial elementar și superior vor avea loc între 1-12 Septembrie 1924, cererile vor fi semnate de părinții sau tutorii elevilor.

— La școala industrială de ucenice din Cluj, înscrierile se vor face în 11, 12 și 13 Septembrie între orele 9-1. Pentru cărți și utenziile școlare se va plăti 100 Lei. Sunt obligate a se înscrie la școală și ucenicile care sunt angajate pe un timp oarecare de probă. Patronii cari vor întârzia a-și înscrie ucenicile la școală, vor fi amendatți conform dispozițiilor legii industriale.

Căutăm colaboratori

pentru gazeta „Clujul Românesc” căci credem, că ziarul nostru își va putea îndeplini mai bine rostul său prin aceea că dă tuturor acelor, cari să preoape de interesele generale, posibilitatea să-și pună cuvântul prin presă.

Deasemeni căutăm corespondenți, cari vor primi gazeta gratuit.

— Tren atacat cu pietre. Personalul Nr. 327 a fost atacat eri în gările Huedin și Stana de indivizi necunoscuți, cari au aruncat cu pietre spărgând mai multe geamuri. O damă a fost grav lovită la cap, apoi transportată la spitalul din Huedin. Se urmărește făptuitorii.

— Cărți noi! A apărut broșura Avram Iancu cu ilustrațiuni bine îngrijite de: Dr. Silviu Dragomir profesor la Universitatea Cluj să află vânzare la librăria Anca Cluj 12 lei tot aici se află fotografiile cu Avram Iancu 10 lei.

Bronz și Aramă roșie rămășițe, cumpăr ori ce cantități. Plătesc bine oferte la Librăria Anca Cluj, Piața Unirii.

* Femei! „Cartea Moașelor” cu 140 fotografii feminine Lei 12 la librăria Anca.

Se caută

Casă în Cluj

cu 2-3 odăi, baie și bucătărie, grădină mare, grajduri și magazine sub „Urgent”

la Administrația ziarului „Clujul” Piața Unirii 32, Librăria Anca

— Incunoștințare. Ludovic Drach și-a mutat magazinul de Modă pentru dame din localul „Spirer” în localul său propriu din Str. Iorga Nr. 3 lângă hotelul New-York, în palatul „Generala”. Rugând și pentru mai departe pentru sprijinul cumpărătorilor.

INFORMAȚIUNI

— Gazeta noastră se reorganizează și sperăm că începând cu luna Octombrie va apare zilnic.

— Din cauza lipsei de hârtie am redus deocamdată gazeta noastră la două pagini, până la sosirea unui nou transport de hârtie. On. public nu o va lua în nume de rău, deoarece se știe că e o gazetă, care se susține din propriile-i puteri, fără să aibă vre'un sprijin afară de abonați.

— O faptă laudabilă. Comuna Plescuța Jud. Arad a donat suma de lei 465 pentru „Casa studenților” din Iași. Această faptă frumoasă au făcut-o când au auzit din gura elevului Ion Brânda dela liceul „Avram Iancu” din Brad că studenții ieșeni lucrează singuri la cărămidă pentru ași face o casă proprie.

— Dl Oct. Buzea nu mai este angajat la gazeta noastră.

— În cursul luni acesteia se va ține la Cluj examenul profesorilor minoritari cari au căzut în anul trecut.

— În zilele de 28 și 29 August va avea loc la Oradea-Mare al VI-lea congres al „Asociației învățătorilor din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș”. Congresiiții vor beneficia de 75% reducere pe Cfr.

— Cursuri sășești la Sibiu. În prezent la Sibiu se țin o serie de conferințe sub denumirea de cursuri universitare organizate de intelectuali sași. În cadrul acestor prelegeri ține și dl N. Iorga o conferință cu titlul: „Posedă Transilvania o istorie proprie?” Cele mai multe însă dintre conferințele ce se țin la Sibiu sunt cu caracter economic și privitoare la avuțiile noastre naționale.

— Congresul pantofarilor. În zilele de 7 și 8 Septembrie se va ține la Cluj congresul pantofarilor din țară.

— Teatrale. Cu ocaziunea serbărilor aranjate într'un comemorarea eroului național Avram Iancu, se va reprezenta la Cluj în Teatrul Național piesa „Doamna munților” de I. U. Șoricu jucată de artiștii teatrului național din București.

— Socialiștii în Banat. În câteva centre din Banat, socialiștii au ținut întruniri populare. D. dr. Pistiner deputat șeful Partidului Socialist din Bucovina a vorbit despre situația generală a politiceii. Fruntașul socialist a condamnat violent politica de răsvrățire a comuniștilor dela noi. În ceea-ce privește libertatea întrunirilor politice d-sa a ținut să sâplineze atitudinea binevoitoare pe care a arătat-o autoritățile noastre.

— În atențiunea excursioniștilor C. F. R. cari pleacă la Constantinopol! Cereți la Librăria Anca broșura „Călăuz prin Constantinopol și împrejurimi”. Prețul 10 lei.

— Pentru boala de ochi. La unii oameni vederea ochilor obosește foarte repede. Ei simt cum începe să-i doară ochii și să li se întunece vederea. Impotriva acestei boli s'a găsit un leac foarte lesnicos. În fiecare seară bolnavul să pună deasupra ochilor vată muiață în apă de trandafir. Făcând așa cel puțin o lună de zile, oboseala ochilor pier.

— Bolșevicii ruși trimet mereu munițiuni bolșevicilor din Bulgaria. De curând bulgarii au prins o corabie care avea în ea 8 mitraliere, mai multe revolvere, puști și bombe. În total erau munițiuni în greutate de 18 mii de kilograme. Cei care erau cu barca când au fost prinși au mărturisit că aveau cu ei și o mare sumă de bani în aur și argint, pe care împreună cu actele ce le aveau la ei le-au aruncat în mare.

Prețime! **Nou Apărut!**
Predici la morți
de I. Marga, protopop
1 expl. 35 lei. plus porto. Se află la Librăria Anca Cluj.

Fabrica română ardeleană de clopote patentate și Ornate Bisericești
ALEXANDRU ANCA CLUJ
Piața Unirii Nr. 32.
Fabrica C. Victoriei 36.

TÂRGUL de MOSTRE
DIN CLUJ
31 August — 31 Septembrie 1924.
Produse industriale. Materii prime.
Industrie casnică.
Locul de întâlnire al comercianților din țară și străinătate.
75% reducere pe toate trenurile C. F. R.
Câteva sute expozanți |||| *Numeroase congrese de specialitate*
Incartiruirea se face de către Biroul Târgului
Direcția Târgului: **Str. Cogălniceanu. Telefon 10-32.**